

CONV 505/03

NEW VERSION

CONTRIB 206

SAATE

Lähettiläjä: Sihteeristö

Vastaanottaja: Valmistelukunta

Asia: Valmistelukunnassa tarkkailijana olevan Jacob Södermanin esitys:
- "The functioning of the Institutions"

Valmistelukunnassa tarkkailijana oleva Jacob Söderman on toimittanut valmistelukunnan pääsihteerille liitteenä olevan esityksen.

Strasbourgissa, 23. tammikuuta 2003

Euroopan oikeusasiamiehen esitys Eurooppa-valtuuskunnalle

"Yhteisön toimielinten toiminta"

Perustuslaillista sopimusta laadittaessa olisi otettava huomioon kansalaisten näkemys unionin toimielinten toiminnasta. Tämä esitys perustuu kokemuksiini toimiessani Euroopan oikeusasiamiehenä seitsemän vuoden ajan ja käsitellessäni kansalaisten tekemiä kanteluja.

Avoimuus

Euroopan kansalaisten mielestä yhteisön toimielinten työskentely on edelleen liian salaista.

Yhteisön toimielinten ja laitosten avoimuudessa on edistytty huomattavasti kymmenen viime vuoden aikana, mutta parannettavaa riittää yhä.

Demokratia on eräs perusarvoista, ja avoimuus on olennainen osa demokratiaa. Tämän tulisi käydä selkeästi ilmi perustuslaillisesta sopimuksesta, ja siksi siihen olisi sisällytettävä Amsterdamin sopimuksen lauseke, jonka mukaan unionissa päätökset "tehdään mahdollisimman avoimesti" (Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 1 artikla).

Unionin lainsäädäntöelinten olisi noudatettava demokratian yleisiä periaatteita kokoontumalla julkisesti. Tämä näkökohta esitetään alustavassa ehdotuksessa perustuslain luonteiseksi sopimukseksi (36 artikla), Brokin perustuslakiluonnoksessa (104 artikla) sekä "Penelope"-luonnoksessa (87 artiklan 2 kohta), joka esitettiin äskettäin Euroopan tulevaisuutta käsittelevälle valmistelukunnalle (CONV 481/03).

Amsterdamin sopimukseen sisältyy myös säännös yleisön oikeus tutustua asiakirjoihin, jota rajoitetaan eräillä välttämättömillä poikkeuksilla (EY:n perustamissopimuksen 255 artikla). Tämä tutustumisoikeus koskee ainoastaan Euroopan parlamentin, neuvoston ja komission asiakirjoja. Olen tyytyväinen siihen, että "Penelope"-luonnoksessa (87 artikla) ehdotetaan tämän tutustumisoikeuden laajentamista unionin kaikkien toimielinten ja laitosten asiakirjoihin.

Hyvä hallinto

Euroopan kansalaisten mielestä yhteisön toimielimet toimivat myös liian byrokraattisesti. Kaikkien jäsenvaltioiden kansalaiset haluavat hyvää hallintoa, joka on avointa, luotettavaa ja palveluhenkistä.

Myös tällä alueella on jo saavutettu huomattavaa edistystä.

Maastrichtin sopimuksella perustetun Euroopan oikeusasiamiehen tehtävänä on parantaa unionin kansalaisten ja yhteisön välisiä suhteita etenkin torjumalla hallinnollisia epäkohtia. Yhteisön toimielimet ja laitokset ovat olleet yhteistyöhaluisia ja pyrkivät korjaamaan hallinnollisen epäkohdan, jos sellainen ilmenee.

Perusoikeuskirja on ensimmäinen kansainvälinen perus- ja ihmisoikeuksia yhteen kokoava sopimus, johon sisältyy oikeus hyvään hallintoon. Jotta tämä kansalaisoikeus toteutuisi, Euroopan parlamentti on hyväksynyt hyvän hallintotavan säännösten, johon sisältyy tärkeimmät hallinto-oikeudelliset periaatteet.

Lähes kaikissa jäsenvaltioissa lakiin sisältyy hyvää hallintoa koskevia säännöksiä. Euroopan kansalaiset eivät voi ymmärtää, miksi Euroopan unionin toimielinten ja laitosten toimintaa ei säännellä tällaisella lailla. Tilanteen korjaamiseksi perustuslaillisessa sopimuksessa olisi taattava selkeä oikeusperusta eurooppalaiselle hyvää hallintoa edistävälle laille.

Laillisuusperiaate

Lopuksi, Euroopan kansalaiset haluavat, että yhteisön toimielinten toiminnalla edistetään laillisuusperiaatetta ja perusoikeuksia.

Laillisuusperiaatteen toteutuminen edellyttää tehokkaita oikeussuojakeinoja, jos oikeuksia ei kunnioiteta. On tärkeää, että oikeussuojakeinot taataan perustuslaillisessa sopimuksessa, ja että siinä tiedotetaan niiden saatavuudesta kansalaisille.

Vuosien aikana yleiseksi käytännöksi on muodostunut, että kansalaiset voivat valittaa komissiolle, joka toimii perustamissopimuksen vartijana. EY:n perustamissopimuksen 226 artiklan mukaan komissiolla on valta ryhtyä toimiin, jos jäsenvaltiot rikkovat yhteisön oikeutta.

Perustamissopimuksen korvaaminen perustuslaillisella sopimuksella edellyttää perustamissopimuksen vartijan roolin perinpohjaista tarkastelua erityisesti siksi, että perustuslaillinen sopimus sisältää perusoikeuksia. Kansalaisille on osoitettava, että laillisuusperiaate toteutuu, eikä kukaan ole lain yläpuolella. Eräs tapa saavuttaa tämä olisi yhden komission jäsenen nimeäminen siten, että tämän vastuualueena olisi valvoa laillisuusperiaatteen toteutumista.

Perustuslaillisessa sopimuksessa olisi myös tiedotettava kansalaisille jäsenvaltioissa käytettävissä olevista oikeussuojakeinoista. Tärkein oikeussuojakeino on asian vieminen kansallisiin tuomioistuimiin. Muita tärkeitä oikeussuojakeinoja ovat oikeus kannella oikeusasiamiehelle ja vedota parlamenttiin. Eurooppa-valmistelukunnalle viime vuoden heinäkuussa osoittamassani kirjallisessa esityksessä (CONV 221/02) käsitellään oikeusasiamiesverkostoa yksityiskohtaisemmin, ja esitetään sen mahdollinen rooli perusoikeuskirjan säännöksiä sovellettaessa.